

KRÓLESTWO HISZPANII

PODSTAWOWE INFORMACJE

Powierzchnia	504 782 km ²
Liczba regionów	17 i 2 miasta autonomiczne
Ludność	44,1 mln
Głowa państwa	Król Filip VI Burbon (od 19 czerwca 2014 roku)
Najbliższe wybory parlamentarne	2015 rok
Przynależność do Unii Europejskiej	od 1986 roku

Ogólna charakterystyka sytuacji gospodarczej

W 2013 r. pojawiły się pozytywne sygnały świadczące o nieznacznej poprawie sytuacji gosp., jednak brak odbudowy podstawowych wskaźników wzrostu sprawił, że gospodarka ES pozostawała w recesji. Spadek PKB w ujęciu rocznym wyniesie 1,2-1,3%. Jednak poprawa koniunktury mająca miejsce w III kw. (0,1% PKB kw/kw) i będąca rezultatem wyhamowania spadku popytu krajowego pozwoliła rządowi na oficjalne ogłoszenie końca kryzysu gospodarczego. Rząd przewiduje, że ożywienie w gospodarce wzmocni się w 2014 r. i pozwoli na wzrost PKB 0,7%.

W 2013 r. motorem gospodarki pozostawał sektor turystyczny (wzrost o 5%) i eksport (wzrost o 6,2%). Wysoki wzrost eksportu przełożył się na równoważenie bilansu handlowego – deficyt obrotów został zredukowany o 55,9% do 12,366 mld euro. Pozytywne sygnały zaczynają płynąć również z sektora przemysłowego i usług. Indeks PMI przekroczył wartość 50%. W grudniu zarejestrowano również poprawę na rynku pracy. Liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się o 107,5 tys. Poprawa wskaźników makroekonomicznych i rządowa agenda reform pozytywnie przełożyły się na wzrost zaufania rynków finansowych do ES dzięki czemu sytuacja na rynku papierów dłużnych ustabilizowała się: pod k. 2013 r. *spread* spadł do poziomu najniższego od ponad 2 lat (203 p.b., przy oprocentowaniu obligacji 4,1%), co pozwoliło na oszczędności w budżecie szacowane na 8,7 mld euro. Sytuacji tej towarzyszył wzrost zainteresowania inwestorów rynkiem ES. Po 3 latach spadków rekordowe wyniki osiągnęła też hiszp. giełda (+21%). Poprawa sytuacji ES została odnotowana przez agencje ratingowe: Fitch, S&P i Moody's podwyższyły perspektywę sytuacji gosp. kraju z negatywnej na stabilną, nie zmieniając jednak swych ocen odnośnie do *ratingu* kraju.

W 2013 r. kontynuowana była restrukturyzacja sektora bankowego, zgodnie ze zobowiązaniami przyjętymi przez ES w memorandum z lipca 2012 r. Dzięki ich realizacji banki poprawiły wypłacalność i płynność finansową, część z nich pozbyła się także toksycznych

kredytów nieruchomościowych, przekazując je do Funduszu Restrukturyzacji Sektora Bankowego (FROB). Sukcesem rządu była decyzja Eurogrupy z listopada 2013 r. o zakończeniu – bez dodatkowych zabezpieczeń – programu pomocy dla hiszp. sektora bankowego, co oznacza poluzowanie, choć nie zakończenie, nadzoru *troiki* nad polityką gosp. ES. Rząd pracował również nad pogłębieniem reformy rynku pracy i systemu emerytalnego oraz poprawą sytuacji przedsiębiorstw, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb finansowania. W celu stabilizacji cen i zwiększenia konkurencyjności przyjął projekt ustawy o deindeksacji gospodarki. Podjęte zostały również prace nad reformą energetyczną oraz kompleksową reformą systemu podatkowego. Przyjęty w grudniu budżet zapowiada koniec okresu drastycznych oszczędności, aczkolwiek rząd zapowiada utrzymanie agendy reform.

Pomimo pozytywnych sygnałów gospodarczych, ES ma istotne problemy w dziedzinie finansów publicznych. Zwiększenie relacji długu publicznego do PKB wyniosło w III kw. 93,4% PKB i zbliżyło się do celu przewidzianego przez rząd na cały rok (94,2%). Pod znakiem zapytania stoi również wypełnienie przez rząd celu deficytu budżetowego - 6,5% PKB. Podobnie jak w poprzednich latach zaskoczeniem dla rządu uniemożliwiającym wypełnienie kryterium deficytowego może okazać się rachunkowość regionów. Czynnikiem negatywnie wpływającym na stabilność gospodarki pozostaje dramatycznie wysoki poziom bezrobocia (25,9%; 57% wśród osób młodych), choć liczba osób pozostających bez pracy przestała rosnąć. Istotnym hamulcem są również utrzymujące się problemy z dostępem do kredytów dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, w szczególności mśp.

Kryzys przyczynił się do silnego spadku zaufania do instytucji publicznych (oceny Króla do poziomu 3,68/10 pkt. z 7,48 w 1995 r., premiera do 2,45 pkt., rządu do 2,4 pkt. a parlamentu do 2,5 pkt.), osłabieniu ulega dwupartyjny model władzy (wg sondaży PP i PSOE popiera w sumie poniżej 60% wyborców, a w 2008 r. 84%), nasiliły się tendencje separatystyczne w Katalonii, coraz silniejszy sprzeciw społeczny wywołują wychodzące na jaw skandale korupcyjne (dotykające obie główne partie – PSOE i PP, a także zięcia Króla I. Urdangarina; wg sondaży korupcja jest drugim największym problemem kraju), które są obok kryzysu głównym tematem debaty publicznej w ES.

Szok spowodowany kryzysem zaczął wymuszać systemowe zmiany w państwie: większą przejrzystość instytucji (w grudniu przyjęto ustawę o transparentności) i racjonalizację kosztów ich działania, a także debatę o reformie konstytucji w kierunku modelu federalnego (PSOE za a PP przeciw). W konsekwencji zaciskania pasa przez rząd przez ulice hiszp. miast często przetaczają się protesty społeczne, które w większości są pokojowe. Mimo to dotychczas nie powstała żadna nowa licząca się organizacja, która mogłaby zagrozić stabilności politycznej czy bezpieczeństwu publicznemu.

Mimo, iż PP dysponuje wygodną samodzielną większością w parlamencie, stabilność polityczna i pozycja premiera uległy lekkiemu zachwianiu z powodu głośnego skandalu korupcyjnego. W styczniu br. prasa ujawniła informacje nt rzekomego długoletniego procederu korupcyjnego, w który zamieszani byli wysocy rangą politycy Partii Ludowej. B. skarbnik PP Luis Bárcenas miał przez wiele lat prowadzić nieoficjalną księgowość ugrupowania i co miesiąc wypłacać członkom PP, w tym obecnemu premierowi, kwoty od 1000 do 15 tys. euro ze środków pochodzących z darowizn od firm budowlanych (m.in. Sacyr Vallehermoso, OHL, FCC, Sando). Liderzy PP odrzucali te oskarżenia a opozycja domagała się ustąpienia premiera. W II połowie roku skandal przycichł, co – wraz z pozytywnymi sygnałami o wychodzeniu z recesji – przyczyniło się do zatrzymania spadku poparcia dla PP.

Jednym z najtrudniejszych wyzwań rządu jest wzrost tendencji separatystycznych w Katalonii. Lider rządzącej regionem CiU A. Mas zmienił dotychczasowe stanowisko dotyczące relacji Katalonii z resztą ES i opowiedział się za jak najszybszą separacją. W grudniu A. Mas zapowiedział organizację referendum nt secesji w dn. 9.11.2014 i postawienie dwóch pytań, które mogą być dla wyborców mylące. Poprzez radykalizację dążeń secesjonistycznych kierownictwo CiU stara się utrzymać poparcie społeczne dla swojego rządu mimo ciągłego pogarszania się sytuacji gospodarczej w regionie i konieczności zwrócenia się do Madrytu o pomoc finansową (5 mld w 2012 r. i 9 mld w 2013 r.). Rząd centralny dąży do zablokowania planów referendum. Konfrontacja obu stron ulega nasileniu. Władze Katalonii próbują ją również przenieść na arenę międzynarodową, czemu Madryt energicznie przeciwdziałają.

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne - lata 2008-2015

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013 szacunek	2014 prognoza	2015 prognoza
PKB na 1 mieszkańca (w tys. €)	23,858	22,794	22,695	22,685	22,291	22,179	22,469	22,860
PKB (w mld €)	1087,8	1046,9	1045,6	1046,3	1029,0	1022,4	1033,5	1049,1
PKB (dynamika w %)	0,9	-3,8	-0,2	0,1	-1,6	-0,6	1,1	1,5
Deficyt budżetowy (% PKB)	-4,5	-11,2	-9,7	-9,6	-10,2	-6,7	-5,8	-4,9
Dług publiczny (% PKB)	40,2	53,9	61,6	70,4	85,9	93,7	99,1	102,5
Inflacja (w %)	4,1	-0,2	2,0	3,1	2,4	1,8	1,5	1,2
Bezrobocie (w %)	11,3	18,0	20,1	21,7	25,0	26,7	26,7	26,5
Eksport (w %)	-1,1	-11,6	10,3	7,0	3,1	5,7	5,8	5,6
Import (w %)	-5,3	-17,8	5,4	1,7	-5,0	-1,0	1,8	2,4

Źródła: 2008-2012 – INE – Hiszpański Urząd Statystyczny
2013-2015 – MFW – Międzynarodowy Fundusz Walutowy

Ramy prawno traktatowe

Centralne znaczenie mają zapisy Traktatu Akcesyjnego z 2004 roku i regulacje unijne w zakresie funkcjonowania jednolitego rynku europejskiego. Część spraw związanych ze współpracą gospodarczą regulują bilateralne umowy uzupełniające postanowienia Traktatu:

- *Umowa między Rządem RP a Rządem Królestwa Hiszpanii w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji z 30.07.1992 r.*
- *Umowa między Rządem PRL a Rządem Królestwa Hiszpanii w sprawie zapobieżenia podwójnemu opodatkowaniu w zakresie podatków od dochodu i majątku z 15.12.1979 r*
- *Traktat o Przyjaźni i Współpracy między Polską a Królestwem Hiszpanii z 1994 r. zawierający część gospodarczą odnoszącą się do współpracy w zakresie dwustronnym,*

Wymiana handlowa i współpraca inwestycyjna

Obroty handlowe Polska –Hiszpania – w latach 2010 – 2013

w mln EUR

mln Euro	2010	Dynamika 2010=100	2011	Dynamika 2010=100	2012	Dynamika 2011=100	2013 wstępne	Dynamika 2012=100
Obroty	5.911,23	118,7	6.265,89	106,00	6.021,09	96,10	6.684,57	111,0
Eksport	3.198,19	124,3	3.272,89	102,30	2.855,77	87,30	3.404,83	119,2
Import	2.713,04	112,7	2.993,00	110,30	3.165,32	105,80	3.279,74	103,6
Saldo	485,15		279,89		-309,55		125,08	

Źródło: GUS

Rynek hiszpański jest naszym 12 rynkiem eksportowym z udziałem ok. 2,23% w 2013 r. Wśród krajów UE natomiast Hiszpania to nasz 11 partner handlowy. Po spadku polskiego eksportu na rynek hiszpański w roku 2009 o 12,2% w latach następnych nastąpiła szybka jego odbudowa do rekordowego poziomu w roku 2010 (3,2 mld EUR) oraz 2011r. (3,3 mld EUR). Po ponownym spadku o 12,7% w roku 2012, wysokie tempo jego wzrostu w 2013 r. (po 11 miesiącach 12,2%) wskazuje, że na koniec ubiegłego roku polski eksport do Hiszpanii zbliżył się do poziomu z roku 2011. W ostatnich pięciu latach (2009-2013) dynamika polskiego eksportu do Hiszpanii (ok. 130%) była znacząco niższa niż polskiego eksportu ogółem (ok. 154%).

Po stronie polskiego importu z Hiszpanii, po zapaści, jaka miała miejsce w roku 2009 (spadek o 22,4%), obserwować można stały jego wzrost, chociaż z zauważalną gasnącą dynamiką. Rekordowy poziom importu z roku 2008 – 3,1 mld EUR przekroczony został dopiero w 2012 r. i szacować można, że na koniec 2013 r. polski import z Hiszpanii przekroczył poziom 3,2 mld EUR. Z udziałem 2,11% rynek hiszpański jest naszym 11 rynkiem importowym, a w grupie krajów UE – 8.

W strukturze towarowej polskiego eksportu do Hiszpanii dominującą pozycję zajmują wyroby przemysłu elektromaszynowego. Udział ich jednak spadł z 64,8% w roku 2008 do 55,2% w 2012 r. i 54,0% w roku 2013.

Wysoką dynamiką wzrostu odznacza się eksport wyrobów przemysłu chemicznego. W efekcie ich udział zwiększył się z 11,2% w roku 2008 do 15,8% w 2012 r. i 17,5% w roku 2013.

Podobnie jak w całym polskim eksporcie wysoką dynamikę wzrostu odnotowuje eksport artykułów rolno-spożywczych. Zwiększyły one swój udział w polskim eksporcie na rynek hiszpański z 6,3% w roku 2008 do 11,0% w 2012 r. i 11,6% w roku 2013.

W strukturze towarowej polskiego importu z Hiszpanii wiodącą pozycję zajmują, podobnie jak w eksporcie, wyroby przemysłu elektromaszynowego. Ich udział nieznacznie spadł z 41,0% w roku 2008 do 37,5% w 2013 r.

Na drugim miejscu znajdują się artykuły rolno-spożywcze z udziałem 21,8% w roku 2013 (w 2008r.- 19,6%).

W przywozie z Hiszpanii zwiększa się udział wyrobów przemysłu chemicznego. Stanowią one 21,3% importu w porównaniu z 17,1% w roku 2008 i 20,0% w 2012 r.

Wysoki udział na poziomie 10,7% zachowują wyroby metalurgiczne. Mniejszy zaś (3,6%) wyroby przemysłu lekkiego oraz drzewno-papierniczego (2,8%).

Napływ kapitału z Hiszpanii w 2012 roku osiągnął wartość 344,3 mln EUR, dzięki czemu Hiszpania uplasowała się na siódmym miejscu w zestawieniu największych inwestorów w Polsce w 2012 r. Szacuje się, że łączna wartość kapitału zainwestowanego przez firmy hiszpańskie w Polsce wyniosła na koniec 2012 roku 9,7 mld EUR, co stanowiło 5,4% ogólnej wartości zobowiązań i dawało Hiszpanii 6. miejsce pod względem wartości dotychczas zainwestowanego kapitału w naszym kraju.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2012 roku funkcjonowało w Polsce 741 spółek z udziałem hiszpańskiego kapitału, z czego większość (tj. 568) zatrudniała do 9 osób. Wartość zagranicznych inwestycji tych firm, liczona wg metodologii GUS (tj. podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego powyżej 50%) wyniosła 6,7 mld PLN, co stanowiło ok. 4% kapitału zagranicznego ogółem. W tym okresie na polskim rynku obecne były 192 firmy z Hiszpanii, których inwestycje przekraczały 1 mln USD.

Na liście Największych Inwestorów Zagranicznych Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych w 2012 roku znalazły się 33 firmy z Hiszpanii. Hiszpańskie firmy funkcjonujące w Polsce w największym stopniu zainteresowane są działalnością w budownictwie oraz inwestycjami infrastrukturalnymi. Wśród nich znajdują się m.in. Ferrovial (60% udziałów Budimexu), Acciona Inmobiliaria (konstrukcja budynku terminala pasażerskiego na lotnisku w Modlinie – w konsorcjum z Mostostalem).

W obszarze zainteresowań podmiotów hiszpańskich znajduje się także sektor finansowy (przejęcie we wrześniu 2010 70,36% udziałów BZ WBK od irlandzkiego Banku AIB przez hiszpański bank detaliczny Santander Consumer) oraz energia odnawialna, zwłaszcza wiatrowa (farmy wiatrowe: Endesa, Gamesa, Iberdrola, Eolica Navarra&Fersa).

Wartość polskich BIZ w Hiszpanii nie jest imponująca, jednak polscy inwestorzy wykazują coraz większe zainteresowanie tym rynkiem. W 2012 roku, według danych NBP, polscy przedsiębiorcy dokonali w Hiszpanii inwestycji o wartości 4,7 mln EUR. Stan należności z tytułu polskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Hiszpanii na koniec 2012 roku osiągnął wartość 416,4 mln EUR.

Wśród największych polskich inwestorów w Hiszpanii znajdują się spółki sektora IT, jak Asseco South Western Europe (spółka zależna od Asseco Poland), motoryzacyjnego, jak Grupa Boryszew S.A., X-Trade Brokers (firma specjalizująca się w operacjach finansowych na rynku giełdowym i pozagiełdowym). W 2011 roku Selena została jedynym udziałowcem Quilosy, poprzez nabycie za równowartość 21,2 mln zł pozostałych 49% udziałów hiszpańskiej spółki Industrias Quimicas Löwenberg (Quilosa) – producenta i dystrybutora artykułów chemii budowlanej w Hiszpanii.

Dostęp do rynku

Funkcjonowanie obu krajów w ramach jednolitego rynku UE, a także zniesienie z dniem w 2006 r. ograniczeń w przepływie polskich pracowników do Hiszpanii, sprawia, że nie występują istotne bariery w dostępie do rynku. Główne hamulce w rozwoju polskiego eksportu do Hiszpanii leżą w barierach komunikacyjnych oraz niedostatecznej aktywności promocyjnej polskich przedsiębiorstw i regionów. Mankamentem w nawiązywaniu kontaktów handlowych jest, zdaniem polskich przedsiębiorców, niewystarczająca znajomość języka angielskiego w małych firmach hiszpańskich.. Wąskim gardłem po stronie polskiej jest z kolei niewystarczająca oferta handlowa kierowana na geograficznie odległy rynek hiszpański i wiążący się z tym niewielki udział w tamtejszych targach i wystawach.

IZBY

- **Polsko – Hiszpańska Izba Gospodarcza** (*La Cámara de Comercio Polaco – Española*)
<http://www.phig.pl>
- **Izba Przemysłowo-Handlowa i Żegluga w Oviedo** (*Camara Oficial de Comercio, Industria y Nevagacion de Oviedo*) <http://www.camara-ovi.es>
13.12.2003 r. RIG w Katowicach podpisała z Izbą umowę o współpracy.
- **Hiszpańsko-Polska Izba Handlowa w Barcelonie** (*Camera de Comercio Hispano-Polaca*)
<http://www.hpih.org>
15.04.1994r. RIG w Katowicach podpisała z Izbą porozumienie o współpracy.

Więcej informacji o podpisanych umowach

<http://rig.katowice.pl/wspolpraca-miedzynarodowa/wspolpraca-z-zagranicznymi-instytucjami-samorządu-gospodarczego>

WAŻNE KONTAKTY

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej Wydział Promocji Handlu i Inwestycji

Avenida Doctor Arce 25

Madryt 28002

telefon: (+34) 915 901 280

fax: (+34) 915 615 108

e-mail: madrid@trade.gov.pl

<http://madrid.trade.gov.pl>

Ambasada RP, Wydział Polityczno – Ekonomiczny

c/Guisando 23 bis

28035 Madrid

telefon: (+34) 913 736 605,

e-mail: madryt.amb.sekretariat@msz.gov.pl

www.madryt.msz.gov.pl

Ambasada Królestwa Hiszpanii w Polsce

ul. Myśliwiecka 4

00-459 Warszawa

telefon: +48 225 834 000

fax: +48 226 225 408

e-mail: embesppl@mail.mae.es

CIEKAWOSTKI

- **Przewodnik po hiszpańskim rynku** <https://madrid.trade.gov.pl/pl/przewodnik>
- **Analizy rynkowe** https://madrid.trade.gov.pl/pl/analizy_rynkowe
- **Barcelona w przyspieszonym tempie - film** <http://vimeo.com/76440793>
- **Portal turystyczny i ciekawostki o Hiszpanii** <http://www.abchispania.pl/hiszpania-informacje-podstawowe/ciekawostki-z-hiszpanii.html>
- **Przewodnik po Hiszpanii z bogatą galerią zdjęć** <http://hiszpania.lovetotravel.pl>

